

Lè Tibebe ou Gen 2 Mwa

Non Timoun nan

Laj Timoun nan Dat Jodi a

Fason tibebe ou jwe, aprann, pale, epi aji bay enfòmasyon enpòtan sou devlopman ptit ou. Etap enpòtan nan devlopman tibebe a se bagay pifò timoun kapab fè lè yo gen yon sèten laj.

Tcheke etap enpòtan tibebe ou rive nan fen 2 mwa yo. Ale avèk lis sa a epi pale avèk doktè ptit ou pandan chak vizit sou etap enpòtan ptit ou rive ak kisa pou w atann apre sa.

Sa Pifò Tibebe Fè a Laj sa a:

Sosyal/Emosyonèl

- Tibebe a kòmanse souri bay moun
- Li kapab kalme poukont li
(tibebe a ka mete men li nan bouch li epi souse dwèt)
- Li eseye gade paran yo

Langaj/Kominikasyon

- Li woucoule, li fè son gazouye
- Mete tèt li nan direksyon son

Koyitif (aprantisaj. panse. solisyon pwoblèm)

- Li fè atansyon a figi
- Li kòmanse suiv bagay avèk zye li, epi li rekonèt moun sou yon distans
- Li kòmanse aji yon jan annwiye (li kriye, dezagreyab) si aktivite a pa chanje

Mouvman/Devlopman Fizik

- Li kapab kenbe tèt li wo epi li kòmanse pouse tèt li lè li kouche sou vant
- Li fè mouvman ki pi fasil avèk bra ak janm li

Pou w Aji Bonè, Pale avèk Doktè Ptit ou si Ptit ou:

- Pa reyaji lè li tandé son ki fò
- Pa gade bagay yo pandan y ap bouje
- Pa ri ba moun
- Pa mete men li nan bouch li
- Pa kapab kenbe tèt li wo lè l ap pouse tèt li pandan li kouche sou vant

Di doktè oswa enfimyè ptit ou si ou remake nenpòt nan siy reta devlopmantal posib pou laj sa a, epi pale ak yon moun nan kominote ou ki abitye ak sèvis pou timoun nan zòn ou a, tankou pwogram entèvansyon bonè publik eta ou a. Pou jwenn plis enfòmasyon, ale sou www.cdc.gov/Concerned oswa rele 1-800-232-4636.

Yon adaptasyon CARING FOR YOUR BABY AND YOUNG CHILD: BIRTH TO AGE 5, Fifth Edition, redige pa Steven Shelov and Tanya Remer Altmann © 1991, 1993, 1998, 2004, 2009 pa the American Academy of Pediatrics ak BRIGHT FUTURES: GUIDELINES FOR HEALTH SUPERVISION OF INFANTS, CHILDREN, AND ADOLESCENTS, Twazèyèm Edisyon, redige pa Joseph Hagan, Jr., Judith S. Shaw, ak Paula M. Duncan, 2008, Elk Grove Village, IL: American Academy of Pediatrics. Lis devlopman sa a pa ranplase yon zouti evalyasyon devlopmantal ki estanda ak valide.

Ede Tibebe w la Aprann ak Grandi

Ou ka ede tibebe w la aprann ak grandi. Pale, li, chante, epi jwe ansanm chak jou. Anba la a se kèk aktivite pou w ka amize w ak ti bebe 2 mwa ou a jodi a.

Kisa ou ka fè pou Tibebe 2 Mwa ou a:

- Chouchoute, pale, ak jwe ak tibebe w la pandan w ap ba li manje, abiye li, ak benyen li.
- Ede tibebe w la aprann kijan pou li kalme tèt li. Sa pa yon pwoblèm si li souse dwèt li.
- Kòmanse ede ti bebe w la genyen yon woutin, tankou dòmi plis pandan lanwit pase pandan lajounen, ak gen yon orè regilye.
- Lè w okouran sa tibebe ou renmen ak pa renmen, sa ka ede ou santi ou pi konfòtab ak kwè plis nan tèt ou.
- Montre tibebe w la kè w kontan epi souri lè li fè yon son.
- Kopye son ti bebe w la pafwa, men, itilize langaj ki klè tou.
- Prete atansyon ak diferan fason tibebe w la kriye pou w ka aprann konnen kisa li vle.
- Pale, li, ak chante pou tibebe w la.
- Jwe fenèt kach-kach. Ede ti bebe ou jwe fenèt kach-kach tou.
- Mete yon glas ki apwopriye pou tibebe nan bèsò li pou li ka gade tèt li.
- Gade foto ak tibebe w la epi pale sou yo.
- Mete ti bebe w la sou vant li lè je li klè epi mete jwèt tou pre li.
- Ankouraje tibebe w la pou li leve tèt li lè li kenbe jwèt nan nivo zye li devan li.
- Kenbe yon jwèt oswa tchatcha anlè tèt tibebe w la epi ankouraje l pou l eseye pran li.
- Kenbe ti bebe w la dwat ak pye li atè a. Chante oswa pale ak tibebe w la pandan ou kenbe li dwat la.

Lè Tibebe ou Gen 4 Mwa

Non Timoun nan

Laj Timoun nan Dat Jodi a

Fason tibebe ou jwe, aprann, pale, epi aji bay enfòmasyon enpòtan sou devlopman ptit ou. Etap enpòtan nan devlopman tibebe a se bagay pifò timoun kapab fè lè yo gen yon sèten laj.

Tcheke etap enpòtan tibebe ou rive nan fen 4 mwa yo. Ale avèk lis sa a epi pale avèk doktè ptit ou pandan chak vizit sou etap enpòtan ptit ou rive ak kisa pou w atann apre sa.

Sa Pifò Tibebe Fè a Laj sa a:

Sosyal/Emosyonèl

- Tibebe a ri toudenkou, sitou ak moun
- Li renmen jwe avèk moun epi li ta ka kriye lè jwèt la sispann
- Li imite kèk mouvman ak ekspresyon vizaj, tankou souri oswa figi sonb

Langaj/Kominikasyon

- Tibebe a kòmanse gazouye
- Li gazouye avèk ekspresyon epi li imite son li tande
- Li kriye diferan fason pou montre li grangou, li gen doulè, oswa li fatige

Koyitif (aprantisaj. panse. solisyon pwoblèm)

- Li fè ou konnen li gen kè kontan oswa li tris
- Li reyaji lè yo montre li afeksyon
- Li pran jwèt avèk yon men
- Li itilize men ak zye li ansanm, tankou pou li wè yon jwèt epi pou li pran jwèt la
- Li swiv bagay yo avèk zye li depi yon bò jiska lò bò a
- Li gade vizaj yo deprè
- Li rekònèt moun ak bagay li abitye avèk yo sou yon distans

Mouvman/Devlopman Fizik

- Tibebe a kenbe tèt li dwat, san sipò
- Li apiye sou janm li lè pye li sou yon sifas ki di
- Li kapab woule sou vant li pou vire sou do
- Li kapab kenbe yon jwèt epi li kapab souke jwèt epitou li kapab balanse nan jwèt ki pandye yo
- Li mete men li nan bouch li
- Lè li kouche sou vant, li monte sou koud-bra li

Pou w Aji Bonè, Pale avèk Doktè Ptit ou si Ptit ou:

- Pa gade bagay yo pandan y ap bouje
- Pa ri ba moun
- Pa kapab kenbe tèt li dwat
- Pa woukoule oswa Pa fè son
- Pa mete bagay nan bouch li
- Pa apiye sou janm li lè pye li sou yon sifas di
- Gen pwoblèm pou bouje youn oswa toulède zye li nan tout direksyon

Di doktè oswa enfimyè ptit ou si ou remake nenpòt nan siy reta devlopmental posib pou laj sa a, epi pale ak yon moun nan kominote ou ki abitye ak sèvis pou timoun nan zòn ou a, tankou pwogram entèvansyon bonè publik eta ou a. Pou jwenn plis enfòmasyon, ale sou www.cdc.gov/Concerned oswa rele 1-800-232-4636.

Yon adaptasyon CARING FOR YOUR BABY AND YOUNG CHILD: BIRTH TO AGE 5, Fifth Edition, redige pa Steven Shelov and Tanya Remer Altmann © 1991, 1993, 1998, 2004, 2009 pa the American Academy of Pediatrics ak BRIGHT FUTURES: GUIDELINES FOR HEALTH SUPERVISION OF INFANTS, CHILDREN, AND ADOLESCENTS, Twazyèm Edisyon, redige pa Joseph Hagan, Jr., Judith S. Shaw, ak Paula M. Duncan, 2008, Elk Grove Village, IL: American Academy of Pediatrics. Lis devlopman sa a pa ranplase yon zouti evalyasyon devlopmental ki estanda ak valide.

Ede Tibebe w la Aprann ak Grandi

Ou ka ede tibebe w la aprann ak grandi. Pale, li, chante, epi jwe ansanm chak jou. Anba la a se kèk aktivite pou w ka amize w ak ti bebe 4 mwa ou a jodi a.

Kisa ou ka fè pou Tibebe 4 Mwa ou a:

- Kenbe tibebe ou a epi pale avèk li; souri epi montre kè ou kontan pandan w ap fè sa.
- Fikse woutin fiks pou dòmi ak manje.
- Prete atansyon ak sa tibebe w la renmen ak pa renmen; konsa ou pral konnen ki pi bon fason pou satisfè bezwen li yo ak sa ou ka fè pou fè tibebe ou kontan.
- Kopye son ti bebe w la fè.
- Montre tibebe w la kè w kontan epi souri lè li fè yon son.
- Pase moman trankil lè ou li ak chante pou tibebe w la.
- Ba li jwèt ki apwopriye pou laj li pou li jwe, tankou tchatcha oswa foto ki gen bèl koulè.
- Jwe jwèt tankou fenèt kach-kach.
- Bay tibebe ou a opòtinite pou li lonje men li pou pran jwèt ak dekouvri anviwònman li an san danje.
- Mete jwèt toupre tibebe w la pou li ka rive jwenn yo oswa choute pye li.
- Mete jwèt oswa tchatcha nan men ti bebe w la epi ede l kenbe yo.
- Kenbe tibebe w la dwat avèk pye li atè a, epi chante oswa pale avèk tibebe w la pandan li "kanpe" avèk sipò.

Lè Tibebe ou Gen 6 Mwa

Non Timoun nan

Laj Timoun nan Dat Jodi a

Fason tibebe ou jwe, aprann, pale, epi aji bay enfòmasyon enpòtan sou devlopman ptit ou.

Etap enpòtan nan devlopman tibebe a se bagay pifò timoun kapab fè lè yo gen yon sèten laj.

Tcheke etap enpòtan tibebe ou rive nan fen 6 mwa yo. Ale avèk lis sa a epi pale avèk doktè ptit ou pandan chak vizit sou etap enpòtan ptit ou rive ak kisa pou w atann apre sa.

Sa Pifò Tibebe Fè nan Laj sa a:

Sosyal/Emosyonèl

- Tibebe a konnen figi li abitye avèk yo epi li kòmanse konnen si yon moun se yon etranje
- Li renmen jwe avèk lòt moun, sitou paran yo
- Li reyaji ak emosyon lòt moun epi li sanble kontan souvan
- Li renmen gade figi li nan yon glas

Langaj/Kominikasyon

- Tibebe a fè son pou reyaji ak son li tande
- Li alienen vwayèl lè l ap gazouye ("ah," "eh," "oh")
epitou li renmen patisipe avèk paran yo pandan y ap fè son
- Li reyaji lè li tande non pa li
- Li fè son pou montre li kontan ak lè li pa kontan
- Li kòmanse di son konsòn (li jakase avèk "m," "b")

Koyitif (aprantisaj. panse, solisyon pwoblèm)

- Tibebe a chèche bagay ki toupre li
- Li mete bagay nan bouch li
- Li montre kiryozite konsènan bagay epi li eseye jwenn bagay ki lwen li
- Li kòmanse pase bagay ant yon men ak lòt men an

Mouvman/Devlopman Fizik

- Li woule nan toulède direksyon (devan pou rive dèyè, dèyè pou rive devan)
- Li kòmanse chita san sipò
- Lè li kanpe, li sipòte pwa kò li sou janm li epi li ka rebondi
- Li balanse tanzantan, pafwa li rale padèyè anvan li bouje annavan

Pou w Aji Bonè, Pale avèk Doktè Ptit ou si Ptit ou:

- Pa eseye pran bagay ki toupre li
- Pa montre afeksyon pou moun k ap pran swen li
- Pa reyaji ak son ki toutotou li
- Gen difikilite pou mete bagay nan bouch li
- Pa fè son vwayèl ("ah", "eh", "oh")
- Pa woule nan okenn direksyon
- Pa ri oswa pa fè son ki fò anpil
- Sanble rèd anpil, avèk miskilati ki sere
- Sanble mou anpil, tankou yon poupe chifon

Di doktè oswa enfimyè ptit ou si ou remake nenpòt nan siy reta devlopmantal posib pou laj sa a, epi pale ak yon moun nan kominote ou ki abitye ak sèvis pou timoun nan zòn ou a, tankou pwogram entèvansyon bonè publik eta ou a. Pou jwenn plis enfòmasyon, ale sou www.cdc.gov/Concerned oswa rele 1-800-232-4636.

Adaptasyon CARING FOR YOUR BABY AND YOUNG CHILD: BIRTH TO AGE 5, Fifth Edition, redige pa Steven Shelov and Tanya Remer Altmann © 1991, 1993, 1998, 2004, 2009 pa the American Academy of Pediatrics ak BRIGHT FUTURES: GUIDELINES FOR HEALTH SUPERVISION OF INFANTS, CHILDREN, AND ADOLESCENTS, Twazyèm Edisyon, redige pa Joseph Hagan, Jr., Judith S. Shaw, ak Paula M. Duncan, 2008, Elk Grove Village, IL: American Academy of Pediatrics. Lis devlopman sa a pa ranplase yon zouti evalyasyon devlopmantal ki estanda ak valide.

Ede Tibebe w la Aprann ak Grandi

Ou ka ede tibebe w la aprann ak grandi. Pale, li, chante, epi jwe ansanm chak jou. Anba la a se kèk aktivite pou w ka amize w ak ti bebe 6 mwa ou a jodi a.

Kisa ou ka fè pou Tibebe 6 Mwa ou a:

- Jwe atè a ak tibebe ou chak jou.
- Aprann konnen imè tibebe w la. Si li kontan, kontinye fè sa w ap fè a. Si li fache, pran yon ti poz epi konsole tibebe ou.
- Montre tibebe w la kijan pou l konsole tèt li lè li fache. Li ka souse dwèt li pou kalme tèt li.
- Jwe yon jwèt “resipwòk” ak li - lè li souri, ou souri, lè li fè son, ou kopye yo.
- Repete son pitit ou a epi di mo senp ak son sa yo. Pa egzanp, si pitit ou di “ba,” di “boutèy” oswa “biblo.”
- Li liv pou pitit ou a chak jou. Fè louwanj pou li lè li gazouye epi “li” tou.
- Lè tibebe w la gade yon bagay, lonje dwèt sou li epi pale sou li.
- Lè li lage yon jwèt atè a, ranmase li epi remèt li jwèt la. Jwèt sa a ede l aprann kòz ak efè.
- Li liv foto ki gen bèl koulè pou tibebe w la.
- Lonje dwèt ou sou novo bagay bay tibebe ou a epi di non yo.
- Montre tibebe ou foto ki klere nan yon magazin epi di non yo.
- Kenbe tibebe w la pandan li chita oswa kore li ak zòrye. Kite l gade epi ba li jwèt pou l gade pandan l ap balanse.
- Mete ti bebe w la sou vant li oswa do li epi mete jwèt yo lwen li. Ankouraje l pou li woule pou pran jwèt yo.

Lè Tibebe ou Gen 9 Mwa

Non Timoun nan

Laj Timoun nan Dat Jodi a

Fason tibebe ou jwe, aprann, pale, epi aji bay enfòmasyon enpòtan sou devlopman ptit ou. Etap enpòtan nan devlopman tibebe a se bagay pifò timoun kapab fè lè yo gen yon sèten laj.

Tcheke etap enpòtan tibebe ou rive nan fen 9 mwa yo. Ale avèk lis sa a epi pale avèk doktè ptit ou pandan chak vizit sou etap enpòtan ptit ou rive ak kisa pou w atann apre sa.

Sa Pifò Tibebe Fè nan Laj sa a:

Sosyal/Emosyonèl

- Tibebe a ka pè etranje
- Li ka kole sou adilt li abitye avèk yo
- Li gen jwèt li pi renmen

Langaj/Kominikasyon

- Li konprann "non"
- Li fè anpil son diferan tankou "mamamama" ak "bababababa"
- Li imite son ak jès lòt moun
- Li itilize dwèt li pou montre bagay yo

Koyitif (aprantisaj. panse. solisyon pwoblèm)

- Li siveye trajekta yon bagay pandan l ap tonbe
- Li chèche bagay li wè ou kache
- Li jwe jwèt fenèt kach-kach
- Li mete bagay nan bouch li
- Li deplase bagay dousman ant yon men ak lòt men an
- Li pran bagay tankou o sereyal ant dwèt pou li ak dwèt endèks li

Mouvman/Developman Fizik

- Tibebe a kanpe, li rete debou
- Li kapab pran pozisyon chita
- Li chita san sipò
- Li leve pou kanpe
- Li rale

Pou w Aji Bonè, Pale avèk Doktè Ptit ou si Ptit ou:

- Pa pran apui sou janm li avèk sipò
- Pa chita avèk èd
- Pa woukoule ("mama", "baba", "dada")
- Pa jwe nenpòt jwèt ki gen pou wè ak jwe tanzantan
- Pa reyaji lè li tandem non pa li
- Pa sanble rekonèt moun li abitye avèk yo
- Pa gade kote ou lonje dwèt ou
- Pa transfere jwèt yo ant yon men ak lòt men an

Di doktè oswa enfimyè ptit ou si ou remake nenpòt nan siy reta devlopmantal posib pou laj sa a, epi pale ak yon moun nan kominote ou ki abitye ak sèvis pou timoun nan zòn ou a, tankou pwogram entèvansyon bonè publik eta ou a. Pou jwenn plis enfòmasyon, ale sou www.cdc.gov/Concerned oswa rele **1-800-232-4636**.

Akademi Pedyatrik Ameriken (American Academy of Pediatrics) rekòmande pou doktè egzamine timoun yo pou devlopman jeneral ak otism pandan vizit yo lè yo gen laj 9 mwa. Poze doktè ptit ou kesyon sou egzamen devlòpmantal ptit ou.

Yon adaptasyon CARING FOR YOUR BABY AND YOUNG CHILD: BIRTH TO AGE 5, Fifth Edition, redige pa Steven Shelov and Tanya Remer Altmann © 1991, 1993, 1998, 2004, 2009 pa the American Academy of Pediatrics ak BRIGHT FUTURES: GUIDELINES FOR HEALTH SUPERVISION OF INFANTS, CHILDREN, AND ADOLESCENTS, Twazyèm Edisyón, redige pa Joseph Hagan, Jr., Judith S. Shaw, ak Paula M. Duncan, 2008, Elk Grove Village, IL: American Academy of Pediatrics. Lis devlopman sa a pa ranplase yon zouti evalyasyon devlopmantal ki estanda ak valide.

Ede Tibebe w la Aprann ak Grandi

Ou ka ede tibebe w la aprann ak grandi. Pale, li, chante, epi jwe ansanm chak jou. Anba la a se kèk aktivite pou w ka amize w ak ti bebe 9 mwa ou a jodi a.

Kisa ou ka fè pou Tibebe 9 Mwa ou a:

- Fè atansyon pou wè fason li reyaji nan novo sitiyyasan ak moun; eseye kontinye fè bagay ki fè ti bebe ou kontan ak konfòtab.
- Pandan I ap deplase plis, rete pre pou I ka konnen ou pa lwen.
- Kontinye ak woutin yo; yo espesyalman enpòtan kounye a.
- Jwe jwèt tankou "se tou pa mwen, se tou pa ou."
- Di sa ou panse ti bebe w la santi. Pa egzanp, di, "Ou tris anpil, ann gade si nou ak fè ou santi ou miyò."
- Dekri sa tibebe ou ap gade a; pa egzanp, "boul wouj ak wonn."
- Pale sou sa ti bebe w la vle lè li lonje dwèt sou yon bagay.
- Kopye son tibebe la fè ak mo li di.
- Mande li pou li aji fason ou vle a. Pa egzanp, tan pou ou di "pa kanpe," di "li lè pou w chita."
- Pou montre ki koz ak efè, woule balon yo ale-vini, pouse jwèt machin ak kamyon yo, epi mete blòk antre ak soti nan yon veso.
- Jwe fenèt kach-kach ak lago-kache.
- Li pou tibebe w la epi pale ak li.
- Bay anpil plas pou tibebe w la deplase ak eksplore nan yon espas ki san danje.
- Mete ti bebe w la tou pre bagay li ka rale sou li san danje.

Lè Pitit ou Gen 1 An

Non Timoun nan

Laj Timoun nan Dat Jodi a

Fason tibebe ou jwe, aprann, pale, epi aji bay enfòmasyon enpòtan sou devlopman pitit ou. Etap enpòtan nan devlopman tibebe a se bagay pifò timoun kapab fè lè yo gen yon sèten laj.

Tcheke etap enpòtan pitit ou rive nan 1ye anivèsè nesans li. Ale avèk lis sa a epi pale avèk doktè pitit ou pandan chak vizit sou etap enpòtan pitit ou rive ak kisa pou w atann apre sa.

Sa Pifò Timoun Fè nan Laj sa a:

Sosyal/Emosyonèl

- Timoun nan timid oswa enève avèk etranje
- Li kriye lè manman oswa papa li ale
- Li gen bagay ak moun li pi renmen
- Li montre li pè nan kèk sitiysyon
- Li lonje yon liv ba ou lè li vle tande yon istwa
- Li repete son oswa aksyon pou li jwenn atansyon
- Li leve bra oswa janm li pou ede abiye li
- Li jwe jwèt tankou "fenèt kach-kach" ak "tape-nan-men"

Langaj/Kominikasyon

- Timoun nan reyaji lè yo mande li fè yon bagay
- Li itilize jès senp, tankou sekwe tèt li pou di "non" oswa fè "bay-bay"
- Li fè son avèk chanjman nan ton (li sonnen plis pase pawòl)
- Li di "mama" ak "dada" epi li fè eksklamasyon tankou "uh-oh!"
- Li eseye di mo ou di

Koyitif (aprantisaj. panse, solisyon pwoblèm)

- Li eksploré bagay yo nan diferan fason, tankou tramble, frape, jete
- Li jwenn bagay ou kache fasil
- Li gade imaj oswa bagay kòrèk la lè ou site non li
- Li imite jès yo
- Li kòmanse itilize bagay yo kòrèkteman; pa egzanp, li bwè nan yon tas, li bwose cheve li
- Li frape de (2) bagay ansanm
- Li mete bagay nan yon bwat, li retire bagay nan yon bwat
- Li kite bagay yo ale san èd
- Li pouse avèk dwèt endèks li (endikasyon)
- Li suiv enstriksyon senp tankou "pran jwèt la"

Mouvman/Devlopman Fizik

- Timoun nan pran yon pozisyon chita san yo pa ede li
- Li redi pou kanpe, li mache pandan li pran apui sou mèb ("pou li kwaze")
- Li ka fè kèk etap san li pa pran apui
- Li ka kanpe poukонт li

Pou w Aji Bonè, Pale avèk Doktè Pitit ou si Pitit ou:

- Pa rale
- Pa kapab kanpe lè li jwenn apui
- Pa chèche bagay li wè ou kache
- Pa di mo senp tankou "mama" oswa "dada"
- Pa aprann jès tankou leve tèt oswa souke tèt
- Pa lonje dwèt sou bagay yo
- Pèdi ladrès li te genyen lontan

Di doktè oswa enfimyè pitit ou si ou remake nenpòt nan siy reta devlopmantal posib pou laj sa a, epi pale ak yon moun nan kominote ou ki abitye ak sèvis pou timoun nan zòn ou a, tankou pwogram entèvansyon bonè publik eta ou a. Pou jwenn plis enfòmasyon, ale sou www.cdc.gov/Concerned oswa rele **1-800-232-4636**.

Yon adaptasyon CARING FOR YOUR BABY AND YOUNG CHILD: BIRTH TO AGE 5, Fifth Edition, redige pa Steven Shelov and Tanya Remer Altmann © 1991, 1993, 1998, 2004, 2009 pa American Academy of Pediatrics ak BRIGHT FUTURES: GUIDELINES FOR HEALTH SUPERVISION OF INFANTS, CHILDREN, AND ADOLESCENTS, Twazyèm Edisyon, redige pa Joseph Hagan, Jr., Judith S. Shaw, ak Paula M. Duncan, 2008, Elk Grove Village, IL: American Academy of Pediatrics. Lis devlopman sa a pa ranplase yon zouti evalyasyon devlopmantal ki estanda ak valide.

Ede Pitit ou a Aprann ak Grandi

Ou ka ede pitit ou a aprann ak grandi. Pale, li, chante, epi jwe ansanm chak jou. Anba la a se kèk aktivite pou w ka amize w ak pitit ou ki gen 1 an a jodi a.

Kisa ou ka fè pou Pitit ou ki gen 1 An:

- Bay pitit ou a tan pou li vin konnen yon nouvo moun k ap okipe li. Pote yon jwèt, nounous, oswa lenn li renmen pou bay pitit ou konfò.
- Lè li ap fè mal elve, di "non" ak fèmte. Pa rele sou li, pa kale li, oswa bay eksplikasyon ki long. Si ou mete li nan yon kwen pandan 30 minit sa ka ede redirije pitit ou a.
- Kwoke, bo, ak fè louwanj pou pitit ou souvan lè li aji byen.
- Pase anpil tan pou ankouraje li pou bon konpòtman tan pou ou pini li pou move konpòtman (4 fwa ankourajman pou bon konpòtman kòm yon redireksyon pou move konpòtman).
- Pale ak pitit ou sou sa w ap fè. Pa egzanp, "Manmi ap lave men ou ak yon ti sèvyèt".
- Li ak pitit ou chak jou. Fè pitit ou tounen paj yo. Di non foto yo apresa fè pitit ou di non yo tou.
- Bati sou sa pitit ou a di oswa eseye di, oswa sa li lonje dwèt sou yo. Si li lonje dwèt sou yon kamyon epi di "k" oswa "kamyon," di, "Wi, se yon gwo kamyon ble."
- Bay pitit ou a kreyon ak papye, epi kite pitit ou desinen sa li vle. Montre pitit ou a kijan pou li trase liy monte ak desann ak atravè paj la. Fè louwanj pou pitit ou lè li eseye kopye yo.
- Jwe ak blòk, triye fòm, ak lòt jwèt ki ankouraje pitit ou a pou l'itilize men l.
- Kache ti jwèt ak lòt bagay epi fè pitit ou al chèche yo.
- Mande pitit ou pou li nonmen pati nan kò oswa bagay nou wè pandan w ap kondwi nan machin nan.
- Chante chanson ki gen aksyon, tankou "Itsy Bitsy Spider" ak "Wheels on the Bus." Ede pitit ou fè aksyon sa yo avèk ou.
- Bay pitit ou chodyè oswa yon ti enstriman mizik tankou yon tanbou oswa senbal. Ankouraje pitit ou a pou li fè bri.
- Bay pitit ou anpil espas pou li eksplorie san danje. (Fè tout kay ou ansekirite pou pitit ou a. Fèmen tout pwodui pou netwaye, lave, pran swen gazon oswa machin yon kote ak kle. Sèvi ak yon baryè sekirite ak fèmen pòt ki deyò ak nan sousòl la ak kle.)
- Bay pitit ou a pouse jwèt tankou yon kabwèt oswa "ti machin timoun pou pouse."

Lē Pitit ou Gen 18 Mwa (1 An ½)

Non Timoun nan

Laj Timoun nan Dat Jodi a

Fason tibebe ou jwe, aprann, pale, epi aji bay enfòmasyon enpòtan sou devlopman pitit ou. Etap enpòtan nan devlopman tibebe a se bagay pifò timoun kapab fè lè yo gen yon sèten laj.

Tcheke etap enpòtan tibebe ou rive nan fen 18 mwa yo. Ale avèk lis sa a epi pale avèk doktè pitit ou pandan chak vizit sou etap enpòtan pitit ou rive ak kisa pou w atann apre sa.

Sa Pifò Timoun Fè nan Laj sa a:

Sosyal/Emosyonèl

- Timoun nan renmen lonje bagay ba lòt moun kòm jwèt
- Li ka fè kriz
- Tibebe a ka pè etranje
- Li montre afeksyon pou moun li abitye avèk yo
- Li jwe imajinasyon senp, tankou bay yon poupe manje
- Li ka kole kò li sou moun k ap bay li swen nan nouvo sitiyasyon yo
- Li lonje dwèt li pou montre lòt moun yon bagay ki enteresan
- Li eksploré poukонт li menm lè paran li toupre

Langaj/Kominikasyon

- Timoun nan di anpil mo senp
- Li di "non" epi li souke tèt li pou di non
- Li lonje dwèt li pou montre yon moun sa li vle

Koyitif (aprantisaj. panse. solisyon pwoblèm)

- Li konnen kisa bagay òdinè yo ye; pa egzanp, telefòn, bwòs, kiyè
- Li lonje dwèt li pou atire atansyon lòt moun
- Li montre enterè nan yon poupe oswa nan yon nounous lè li fè tankou l ap bay yo manje
- Li montre yon pati nan kò li
- Li grifonnen poukонт li
- Li kapab suiv kòmann vèbal 1 etap san pa fè okenn jès; pa egzanp, li chita lè ou di "chita"

Mouvman/Developman Fizik

- Li mache poukонт li
- Li ka fè pa ak kouri
- Li redi jwèt yo pandan l ap mache
- Li kapab ede dezabiye li
- Li bwè nan yon tas
- Li manje avèk yon kiyè

Pou w Aji Bonè, Pale avèk Doktè Pitit ou si Pitit ou:

- Pa lonje dwèt li pou montre lòt moun bagay yo
- Pa kapab mache
- Pa konnen pou kisa bagay li abitye avèk yo ye
- Pa imite lòt moun
- Pa aprann nouvo mo
- Pa gen omwen 6 mo
- Pa remake oswa pa vle lè yon moun k ap okipe li ale oswa retounen
- Pa ladrès li te genyen avan

Di doktè oswa enfimyè pitit ou si ou remake nenpòt nan siy reta devlopmantal posib pou laj sa a, epi pale ak yon moun nan kominote ou ki abitye ak sèvis pou timoun nan zòn ou a, tankou pwogram entèvansyon bonè publik eta ou a. Pou jwenn plis enfòmasyon, ale sou www.cdc.gov/Concerned oswa rele 1-800-232-4636.

Akademi Pedyatrik Ameriken (American Academy of Pediatrics) rekòmande pou doktè egzamine timoun yo pou devlopman jeneral ak otism pandan vizit yo lè yo gen laj 18 mwa. Poze doktè pitit ou kesyon sou egzamen devlòpmantal pitit ou.

Yon adaptasyon CARING FOR YOUR BABY AND YOUNG CHILD: BIRTH TO AGE 5, Fifth Edition, redige pa Steven Shelov and Tanya Remer Altmann © 1991, 1993, 1998, 2004, 2009 pa the American Academy of Pediatrics ak BRIGHT FUTURES: GUIDELINES FOR HEALTH SUPERVISION OF INFANTS, CHILDREN, AND ADOLESCENTS, Twazyèm Edisyon, redige pa Joseph Hagan, Jr., Judith S. Shaw, ak Paula M. Duncan, 2008, Elk Grove Village, IL: American Academy of Pediatrics. Lis devlopman sa a pa ranplase yon zouti evalyasyon devlopmantal ki estanda ak valide.

www.cdc.gov/ActEarly | 1-800-232-4636

Aprann Siy yo. Aji Bonè.

Ede Pitit ou a Aprann ak Grandi

Ou ka ede pitit ou a aprann ak grandi. Pale, li, chante, epi jwe ansanm chak jou. Anba la a se kèk aktivite pou w ka amize w ak pitit ou ki gen 18 mwa a jodi a.

Kisa ou ka fè pou Pitit ou ki gen 18 mwa a:

- Kreye yon anviwònman ki gen sekirite ak anpil lanmou. L ap enpòtan pou ou estab ak pou li konnen sa pou li atann.
- Fè louwanj pou li lè li fè yon bon bagay plis pase ou pini li lè li fè mal elve (mete li nan yon kwen sèlman pou yon ti tan kout).
- Dekri emosyon li yo. Pou egzanp, di, "Ou kontan lè nou li liv sa a."
- Ankouraje li jwe jwèt imajinasyon.
- Ankouraje li gen kè sansib. Pa egzanp, lè li wè yon timoun ki tris, ankouraje l pou l anbrase oswa pou l bat do lòt timoun lan.
- Li liv epi pale sou foto yo avèk mo ki senp.
- Kopye mo pitit ou a di yo.
- Itilize mo ki dekri santiman ak emosyon.
- Itilize fraz ki senp, klè.
- Poze kesyon ki senp.
- Kache bagay anba dra ak zòrye epi ankouraje l pou l al chèche yo.
- Jwe ak blòk, boul, kastèt, liv, ak jwèt ki anseye kòz ak efè ak fason pou rezoud pwoblèm.
- Nome foto ki nan liv ak nan pati kò.
- Bay jwèt ki ankouraje jwèt imajinasyon; pa egzanp, poupe, jwèt telefòn.
- Bay pitit ou yon espas ki san danje pou li mache ak deplase.
- Bay jwèt li ka pouse oswa rale san danje.
- Bay boul pou li choute, woule, epi voye.
- Ankouraje l pou l bwè nan gode l epi sèvi ak yon kiyè, menmsi li fè anpil salte.
- Fè bil ak bouch ou epi kite pitit ou pete yo.

Lè Pitit ou Gen 2 Zan

Non Timoun nan

Laj Timoun nan Dat Jodi a

Fason tibebe ou jwe, aprann, pale, epi aji bay enfòmasyon enpòtan sou devlopman pitit ou. Etap enpòtan nan devlopman tibebe a se bagay pifò timoun kapab fè lè yo gen yon sèten laj.

Tcheke etap enpòtan pitit ou rive nan 2yèm anivèsè nesans li. Ale avèk sa epi pale avèk doktè pitit ou pandan chak vizit sou etap enpòtan pitit ou rive ak kisa pou w atann.

Sa Pifò Timoun Fè nan Laj sa a:

Sosyal/Emosyonèl

- Timoun nan imite lòt moun, sitou adilt ak pi gran timoun
- Li eksite lè li avèk lòt timoun
- Li montre li pi endepandan ofi-amezi
- Li gen konpòtman avogan (li fè sa yo te di pa fè)
- Li jwe sitou akote lòt timoun, men li kòmanse ajoute lòt timoun, tankou nan jwèt kouri dèyè lòt

Langaj/Kominikasyon

- Timoun nan lonje dwèt li sou bagay oswa imaj lè moun site yo
- Li konnen non moun li abitye avèk yo ak pati nan kò a
- Li di fraz ki gen 2 a 4 mo
- Li suiv enstriksyon senp
- Li repete mo li tande nan konvèssyon
- Li lonje dwèt li sou desen ki nan yon liv

Koyitif (aprantisaj, panse, solisyon pwoblèm)

- Timoun nan jwenn bagay menm lè yo sere yo anba de (2) oswa (3) kouvèti
- Li kòmanse klase fòm ak koulè
- Li konplete fraz ak rim nan liv li abitye avèk yo
- Li jwe jwèt fè-kwè
- Li bati bilding ki gen 4 oswa plis blòk
- Li ta ka itilize yon men pi plis pase lòt men an
- Li suiv enstriksyon de (2) etap tankou "Pran soulye ou epi mete yo nan plaka a."
- Li site non desen ki nan yon liv desen tankou yon chat, yon zwazo, oswa yon chen

Mouvman/Devlopman Fizik

- Timoun nan kanpe sou pwent pye
- Li frape yon balon
- Li kòmanse kouri

- Li monte ak desann sou mèb san yo pa ede li
- Li monte ak desann eskalye avèk sipò
- Li voye balon anlè
- Li fè oswa kopye liy dwat ak sèk

Pou w Aji Bonè, Pale avèk Doktè Pitit ou si Pitit ou:

- Pa itilize ekspresyon ki gen 2 mo (pa egzanp, "bwè lèt")
- Pa konnen sa pou li fè avèk bagay komen, tankou yon bwòs, yon telefòn, yon fouchèt oswa yon kiyè
- Pa imite aksyon ak mo
- Pa suiv enstriksyon senp yo
- Pa mache avèk estabilite
- Pèdi ladrès li te genyen avan

Di doktè oswa enfimyè pitit ou si ou remake nenpòt nan siy reta devlopmantal posib pou laj sa a, epi pale ak yon moun nan kominote ou ki abitye ak sèvis pou timoun nan zòn ou a, tankou pwogram entèvansyon bonè publik eta ou a. Pou jwenn plis enfòmasyon, ale sou www.cdc.gov/Concerned oswa rele **1-800-232-4636**.

Akademi Pedyatrik Ameriken (American Academy of Pediatrics) rekòmande pou doktè egzamine timoun yo pou devlopman jeneral ak otism pandan vizit yo lè yo gen laj 24 mwa. Poze doktè pitit ou kesyon sou egzamen devlopmantal pitit ou.

Yon adaptasyon CARING FOR YOUR BABY AND YOUNG CHILD: BIRTH TO AGE 5, Fifth Edition, redige pa Steven Shelov and Tanya Remer Altmann © 1991, 1993, 1998, 2004, 2009 pa the American Academy of Pediatrics ak BRIGHT FUTURES: GUIDELINES FOR HEALTH SUPERVISION OF INFANTS, CHILDREN, AND ADOLESCENTS, Twazèyem Edisyon, redige pa Joseph Hagan, Jr., Judith S. Shaw, ak Paula M. Duncan, 2008, Elk Grove Village, IL: American Academy of Pediatrics. Lis devlopman sa a pa ranplase yon zouti evalyasyon devlopmantal ki estanda ak valide.

www.cdc.gov/ActEarly | 1-800-232-4636

Aprann Siy yo. Aji Bonè.

Ede Pitit ou a Aprann ak Grandi

Ou ka ede pitit ou a aprann ak grandi. Pale, li, chante, epi jwe ansanm chak jou. Anba la a se kèk aktivite pou w ka amize w ak pitit ou ki gen 2 zan an jodi a.

Kisa ou ka fè pou Pitit ou ki gen 2 zan an:

- Ankouraje pitit ou a pou ede avèk kèk travay senp nan kay la, tankou bale ak prepare dine. Fè louwanj pitit ou a paske li yon bon asistan.
- Nan laj sa a, timoun yo toujou jwe akote (pa ak) lòt timoun epi yo pa renmen pataje. Lè timoun yo ap jwe ansanm, bay yo anpil jwèt pou yo jwe. Veye timoun yo epi antre si y ap batay oswa fè diskisyon.
- Bay pitit ou atansyon ak louwanj lè li fè sa ou mande li. Pa prete twòp atansyon lè li fè sa li pa sipoze. Pase anpil tan pou fè louwanj pou bon konpòtman pase pini sa ki pa bon yo.
- Montre pitit ou a kijan pou li idantifye ak di pati nan kò, bét, ak lòt bagay komen.
- Pa korije pitit ou a lè li pa di mo yo kòrèkteman. Di li kòrèkteman pito. Pa egzanp, "Sa a se yon boul."
- Ankouraje pitit ou a pou li di yon mo tan pou li lonje dwèt li. Si pitit ou a pa ka di tout mo a ("lèt"), ba li premye son ("l") pou ede. Apre yon sèten tan, ou ka fè pitit ou a di tout fraz la - "Mwen vle lèt."
- Kache jwèt pitit ou a nan sal la epi kite l al chèche yo.
- Kache jwèt pitit ou a nan sal la epi kite l al chèche yo. Ede pitit ou fè kastèt ak fòm, koulè, oswa bét fèm. Di non chak moso lè pitit ou a mete l nan plas li.
- Ankouraje pitit ou a pou li jwe ak blòk. Nou chak batil bilding epi fè yo tonbe.
- Fè pwojè atistik ak pitit ou a ak kreyon, penti, ak papye. Dekri sa pitit ou a ap fè epi kole li sou mi a oswa frijidè a.
- Mande pitit ou a pou ede ou louvri pòt ak tiwa ak vire paj yon liv oswa yon magazin.
- Lè pitit ou vin mache byen, mande l pou l pote ti bagay pou ou.
- Choute boul avèk pitit ou. Lè pitit ou a bon nan choute boul, ankouraje l pou li kouri ak choute.
- Mennen pitit ou a nan pak pou kouri ak grenpe ekipman oswa mache nan santye natirèl yo. Veye pitit ou a deprè.

Lè Pitit ou Gen 3 Zan

Non Timoun nan

Laj Timoun nan Dat Jodi a

Fason pitit ou jwe, aprann, pale ak aji bay enfòmasyon enpòtan sou devlopman pitit ou.

Etap enpòtan devlopman an se bagay pifò timoun kapab fè lè yo gen yon sèten laj.

Tcheke etap enpòtan pitit ou rive nan 3yèm anivèsè nesans li. Ale avèk lis sa a epi pale avèk doktè pitit ou pandan chak vizit sou etap enpòtan pitit ou rive ak kisa pou w atann apre sa.

Sa Pifò Timoun Fè nan Laj sa a:

Sosyal/Emosyonèl

- Timoun nan imite adilt ak zanmi
- Li montre afeksyon pou zanmi san yo pa bezwen mande li
- Li patisipe nan jwèt yo
- Li montre enkyetid pou yon zanmi k ap kriye
- Li konprann lide "pou mwen" ak "pou li"
- Li montre anpil kalite emosyon
- Li separe fasil avèk manman ak papa li
- Li ka fache avèk gwo chanjman ki fèt souvan
- Li abiye ak dezabiye poukонт li

Langaj/Kominikasyon

- Timoun nan suiv enstriksyon ki gen 2 oswa 3 etap
- Li kapab nonmen bagay li pi abitye avèk yo
- Li konprann mo tankou "nan," "sou," ak "anba"
- Li di prenon, laj, ak sèks
- Li site non yon zanmi
- Li di mo tankou "mwen", "nou", ak "ou" ak mo pliriyèl (vвати yo, chen yo, chat yo)
- Li pale byen ase pou etranje konprann li pi souvan
- Li fè konvèrsasyon avèk 2 oswa 3 fraz

Koyitif (aprantisaj. panse, solisyon pwoblèm)

- Timoun nan kapab jwe jwèt ki gen bouton, levye, ak pati mobil
- Li jwe jwèt fè-kwè avèk poupe, bêt, ak moun
- Li jwe kastèt ki gen 3 oswa 4 pyès
- Li konprann sa "de" vle di
- Li kopye yon sèk avèk yon kreyon oswa kreyon koulè
- Li vire paj liv youn apre lòt
- Li bati bilding ki gen plis pase 6 blòk
- Li vise ak devise bouchon bokal oswa li vire manch pòt

Mouvman/Developman Fizik

- Li eskalade byen
- Li kouri fasil
- Li te pedale yon trisiklèt (yon bisiklèt 3 wou)
- Li monte ak desann eskalye, yon pye sou chak mach

Pou w Aji Bonè, Pale avèk Doktè Pitit ou si Pitit ou:

- Tonbe anpil epi li gen pwoblèm pou monte ak desann eskalye
- L ap bave oswa li di pawòl ki pa klè ditou
- Pa kapab jwe jwèt senp (tankou pano ki gen twou, kastèt senp, manivèl)
- Pa pale avèk fraz
- Pa konprann enstriksyon senp yo
- Pa jwe fè-tankou oswa fè-kwè
- Pa vle jwe avèk lòt timoun oswa avèk jwèt
- Pa gade moun nan zye
- Pèdi ladrès li te genyen avan

Di doktè oswa enfimyè pitit ou si ou remake nenpòt nan siy reta devlopmantal posib pou laj sa a, epi pale ak yon moun nan kominote ou ki abitye ak sèvis pou timoun nan zòn ou a, tankou lekòl piblik lokal ou a. Pou jwenn plis enfòmasyon, ale sou www.cdc.gov/Concerned oswa rele 1-800-232-4636.

Yon adaptasyon CARING FOR YOUR BABY AND YOUNG CHILD: BIRTH TO AGE 5, Fifth Edition, redige pa Steven Shelov and Tanya Remer Altmann © 1991, 1993, 1998, 2004, 2009 pa the American Academy of Pediatrics ak BRIGHT FUTURES: GUIDELINES FOR HEALTH SUPERVISION OF INFANTS, CHILDREN, AND ADOLESCENTS, Twazyèm Edisyon, redige pa Joseph Hagan, Jr., Judith S. Shaw, ak Paula M. Duncan, 2008, Elk Grove Village, IL: American Academy of Pediatrics. Lis devlopman sa a pa ranplase yon zouti evalyasyon devlopmantal ki estanda ak valide.

www.cdc.gov/ActEarly | 1-800-232-4636

Aprann Siy yo. Aji Bonè.

Ede Pitit ou a Aprann ak Grandi

Ou ka ede pitit ou a aprann ak grandi. Pale, li, chante, epi jwe ansanm chak jou. Anba la a se kèk aktivite pou w ka amize w ak pitit ou ki gen 3 zan an jodi a.

Kisa ou ka fè pou Pitit ou ki gen 3 zan an:

- Ale nan gwooup pou plizyè timoun jwe avèk pitit ou a oswa lòt kote ki gen lòt timoun, pou li ka aprann antann li ak lòt timoun.
- Travay avèk pitit ou pou rezoud pwoblèm lè li fache.
- Pale sou emosyon pitit ou a. Pa egzanp, di, "Mwen ka wè ou santi ou fache paske ou voye yon moso nan kastèt la jete." Ankouraje pitit ou a idantife santiman nan liv.
- Etabli règ ak limit pou pitit ou a, epi rete fèm. Si pitit ou a vyole yon règ, fè li rete nan yon chèz oswa nan chanm li pou 30 segond oswa 1 minit. Fè louwanj pou pitit ou lè li respekte règ yo.
- Bay pitit ou enstriksyon ki gen 2 oswa 3 etap. Pa egzanp, "Ale nan chanm ou epi pran soulye ak manto ou."
- Li pou pitit ou a chak jou. Mande pitit ou a pou li lonje dwèt sou foto yo epi repeète yo apre ou.
- Bay pitit ou yon "bwat aktivite" avèk papye, kreyon, ak liv pou kolore. Kolore epi trase liy ak fòm avèk pitit ou.
- Jwe jwèt matche. Mande pitit ou pou li jwenn objè nan liv oswa nan kay la ki parèy.
- Jwe jwèt konte. Konte pati nan kò, mach eskalye, ak lòt bagay ou itilize oswa wè chak jou.
- Kenbe men pitit ou a pou monte ak desann mach eskalye yo. Lè li ka monte ak desann san pwoblèm, ankouraje li itilize ray la.
- Jwe deyò a ak pitit ou. Ale nan pak oswa santye randone. Chita atè a pou jwe konsa-konsa ak pitit ou san yon aktivite ki estriktire.

Lè Pitit ou Gen 4 An

Non Timoun nan

Laj Timoun nan Dat Jodi a

Fason tibebe ou jwe, aprann, pale, epi aji bay enfòmasyon enpòtan sou devlopman pitit ou. Etap enpòtan nan devlopman tibebe a se bagay pifò timoun kapab fè lè yo gen yon sèten laj.

Tcheke etap enpòtan pitit ou rive nan 4yèm anivèsè nesans li. Ale avèk lis sa a epi pale avèk doktè pitit ou pandan chak vizit sou etap enpòtan pitit ou rive ak kisa pou w atann apre sa.

Sa Pifò Timoun Fè nan Laj sa a:

Sosyal/Emosyonèl

- Timoun nan renmen nouvo bagay
- Li jwe "Manman" oswa "Papa"
- Li pi dinamik ofi-amezi avèk jwèt fè-kwè
- Li ta pito jwe avèk lòt timoun pase poukont li
- Li kolabore avèk lòt timoun
- Pa souvan di sa ki vrè ak sa ki fè moun kwè
- Li pale sou sa li renmen ak sa ki enterese li

Langaj/Kominikasyon

- Timoun nan konnen kèk règ gramè debaz, tankou itilizasyon kòrèk "pou gason" (maskilen) ak "pou fi" (feminin)
- Li chante yon chanson oswa li resite yon powèm nan memwa li tankou "Itsy Bitsy Spider" oswa "Wheels on the Bus"
- Li rakonte istwa
- Li kapab di prenon ak non fanmi li

Koyitif (aprantisaj, panse, solisyon pwoblèm)

- Timoun nan site kèk koulè ak kèk chif
- Li konprann lide kontaj
- Li kòmanse konprann lè
- Li sonje pati ki nan yon istwa
- Li konprann lide "menm" ak "diferan"
- Li fè pòtre moun ki gen 2 a 4 pati nan kò
- Li itilize sizo
- Li kòmanse kopye kèk lèt majiskil
- Li jwe jwèt damye oswa jwèt kat
- Li di ou sa li panse ki pral rive apre sa nan yon liv

Mouvman/Devlopman Fizik

- Timoun nan sote ak kanpe sou yon pye pandan apeprè 2 segonn
- Li atrap yon balon ki rebondi pi souvan
- Li vide, koupe avèk sipèvizon, epi li kraze manje pa li

Pou w Aji Bonè, Pale avèk Doktè Pitit ou si Pitit ou:

- Pa kapab sote anplas
- Gen pwoblèm pou grifonnen
- Pa montre enterè nan jwèt konvèrsasyonèl oswa nan jwèt fè-tankou
- Meprize lòt timoun oswa pa reponn moun ki pa nan fanmi an
- Fè rezistans pou li abiye, pou li dòmi ak pou li itilize twalèt
- Pa kapab rakonte yon istwa li pi renmen
- Pa suiv kòmann ki gen 3 pati
- Pa konprann "menm" ak "diferan"
- Pa itilize "mwen" ak "ou" kòrèkteman
- Pale yon fason ki pa klè
- Pèdi ladrès li te genyen avan

Di doktè oswa enfimyè pitit ou si ou remake nenpòt nan siy reta devlopmantal posib pou laj sa a, epi pale ak yon moun nan kominote ou ki abitye ak sèvis pou timoun nan zòn ou a, tankou lekòl publik lokal ou a. Pou jwenn plis enfòmasyon, ale sou www.cdc.gov/Concerned oswa rele **1-800-232-4636**.

Yon adaptasyon CARING FOR YOUR BABY AND YOUNG CHILD: BIRTH TO AGE 5, Fifth Edition, redige pa Steven Shelov and Tanya Remer Altmann © 1991, 1993, 1998, 2004, 2009 pa the American Academy of Pediatrics ak BRIGHT FUTURES: GUIDELINES FOR HEALTH SUPERVISION OF INFANTS, CHILDREN, AND ADOLESCENTS, Twazyèm Edisyon, redige pa Joseph Hagan, Jr., Judith S. Shaw, ak Paula M. Duncan, 2008, Elk Grove Village, IL: American Academy of Pediatrics. Lis devlopman sa a pa ranplase yon zouti evalyasyon devlopmantal ki estanda ak valide.

www.cdc.gov/ActEarly | 1-800-232-4636

Aprann Siy yo. Aji Bonè.

Ede Pitit ou a Aprann ak Grandi

Ou ka ede pitit ou a aprann ak grandi. Pale, li, chante, epi jwe ansanm chak jou. Anba la a se kèk aktivite pou w ka amize w ak pitit ou ki gen 4 an an jodi a.

Kisa ou ka fè pou Pitit ou ki gen 4 an:

- Jwe jwèt imajinasyon ak pitit ou a. Kite li dirije epi kopye sa l ap fè a.
- Sijere pitit ou a imajine li nan yon evènman k ap vini ki gendwa fè li pè tankou ale nan lekòl matènèl oswa pase nuit la kay granparan li.
- Bay pitit ou chwa senp chak fwa ou kapab. Kite pitit ou a chwazi sa pou l mete, jwe, oswa manje pou ti goute. Bay li sèlman 2 oswa 3 chwa.
- Pandan l ap jwe ak lòt timoun, kite pitit ou rezoud pwòp pwoblèm li ak zanmi li yo, men rete toupre pou ede si sa nesesè.
- Ankouraje pitit ou a pou l itilize mo, pataje jwèt, ak jwe jwèt youn ak lòt chwazi.
- Bay pitit ou a jwèt ki pral ede li gen plis imajinasyon, tankou abiman, je kizin, ak blòk.
- Itilize bon gramè lè w ap pale ak pitit ou. Tan pou w di "Manmi vle ou vini la," di, "Mwen vle ou vini la."
- Itilize mo tankou "premyèman," "dez'yèman," ak "finalman" lè w ap pale sou aktivite chak jou. Sa ap ede pitit ou a aprann mete evènman yo ann òd.
- Pran tan pou reponn pitit ou lè li mande ou "poukisa". Si ou pa konnen repons lan, di "Mwen pa konnen," oswa ede pitit ou a jwenn repons lan nan yon liv, sou entènèt, oswa mande yon lòt granmoun.
- Lè ou li ak pitit ou a, mande l pou li di ou sa ki te pase nan istwa a pandan n ap kontinye.
- Di koulè nan liv, foto, ak bagay nan kay la. Konte atik ki komen, tankou kantite bonbon, mach eskalye, oswa jwèt tren.
- Aprann pitit ou a jwe jwèt deyò tankou lago, swiv lidè a, ak kanna, kanna, zwa.
- Jwe mizik pitit ou a renmen epi danse ak pitit ou. Nou chak kopye mouvman dans youn ak lòt.

Lè Pitit ou Gen 5 an

Non Timoun nan

Laj Timoun nan Dat Jodi a

Fason tibebe ou jwe, aprann, pale, epi aji bay enfòmasyon enpòtan sou devlopman pitit ou. Etap enpòtan nan devlopman tibebe a se bagay pifò timoun kapab fè lè yo gen yon sèten laj.

Tcheke etap enpòtan pitit ou rive nan 5yèm anivèsè nesans li. Ale avèk lis sa a epi pale avèk doktè pitit ou pandan chak vizit sou etap enpòtan pitit ou rive ak kisa pou w atann apre sa.

Sa Pifò Timoun Fè nan Laj sa a:

Sosyal/Emosyonèl

- Timoun nan vle fè zanmi plezi
- Li vle tankou zanmi li yo
- Li pi ka dakò avèk règ yo
- Li renmen chante, danse ak aji
- Li konnen sèks moun
- Li kapab di sa ki vrè ak sa ki fè moun kwè
- Li montre li pi endepandan (pa egzanp, li ka vizite vwazén toupre a poukout li [sipèvizon adilt toujou nesesè])
- Li egzijan pafwa epi pafwa li kolabore anpil

Langaj/Kominikasyon

- Timoun nan pale pi aklè
- Li rakonte yon istwa senp ki gen anpil fraz
- Li itilize tan fiti; pa egzanp, "Granmè ap isit la."
- Li di non ak adrès

Koyitif (aprantisaj. panse, solisyon pwoblèm)

- Timoun nan konte jiska 10 oswa plis bagay
- Li kapab fè pòtre yon moun ki gen omwen 6 pati nan kò li
- Li kapab ekri kèk lèt oswa chif
- Li kopye yon triyang ak lòt fòm jewometrik
- Li konnen bagay yo itilize chak jou, tankou lajan ak manje

Mouvman/Devlopman Fizik

- Timoun nan kanpe sou yon pye pandan 10 segonn oswa plis
- Li sote; li kapab sote
- Li kapab fè yon woulad
- Li itilize yon fouchèt ak yon kiyè epi pafwa yon kouto tab
- Li kapab itilize twalèt poukout li
- Li balanse ak eskalade

Pou w Aji Bonè, Pale avèk Doktè Pitit ou si Pitit ou:

- Timoun nan pa montre anpil kalite emosyon
- Montre konpòtman ekstrèm (raman li pè, agresif, timid oswa tris)
- Izole tèt raman epi pa aktif
- Distrè fasil, li gen pwoblèm pou konsantre sou yon aktivite pandan plis pase 5 minit
- Pa reponn moun, oswa li reponn sèlman apèn
- Pa kapab di sa ki vrè ak sa ki fè moun kwè
- Pa jwe anpil kalite jwèt ak aktivite
- Pa kapab di prenon ak non fanmi li
- Pa itilize mo pliryèl oswa tan pase kòrèkteman
- Pa pale sou aktivite oswa eksperyans chak jou
- Pa fè desen
- Pa kapab bwose dan li, pa kapab lave ak seche men li, oswa Pa kapab dezabiye li san èd
- Pèdi ladrès li te genyen avan

Di doktè oswa enfimyè pitit ou si ou remake nenpòt nan siy reta devlopmantal posib pou laj sa a, epi pale ak yon moun nan kominate ou ki abitye ak sèvis pou timoun nan zòn ou a, tankou lekòl piblik lokal ou a. Pou jwenn plis enfòmasyon, ale sou www.cdc.gov/Concerned oswa rele **1-800-232-4636**.

Yon adaptasyon CARING FOR YOUR BABY AND YOUNG CHILD: BIRTH TO AGE 5, Fifth Edition, redige pa Steven Shelov and Tanya Remer Altmann © 1991, 1993, 1998, 2004, 2009 pa the American Academy of Pediatrics ak BRIGHT FUTURES: GUIDELINES FOR HEALTH SUPERVISION OF INFANTS, CHILDREN, AND ADOLESCENTS, Twazèm Edisyon, redige pa Joseph Hagan, Jr., Judith S. Shaw, ak Paula M. Duncan, 2008, Elk Grove Village, IL: American Academy of Pediatrics. Lis devlopman sa a pa ranplase yon zouti evalyasyon devlopmantal ki estanda ak valide.

Ede Pitit ou a Aprann ak Grandi

Ou ka ede pitit ou a aprann ak grandi. Pale, li, chante, epi jwe ansanm chak jou. Anba la a se kèk aktivite pou w ka amize w ak pitit ou ki gen 5 an an jodi a.

Kisa ou ka fè pou Pitit ou ki gen 5 an:

- Kontinye planifye lè pou jwe ak lòt timoun, ale nan pak, oswa gwoup pou timoun jwe. Bay pitit ou plis libète pou chwazi aktivite pou jwe ak zanmi, epi kite pitit ou a rezoud pwoblèm li yo poukонт li.
- Pitit ou a ka kòmanse reponn ou oswa di betiz (gwo mo) pou li ka santi li endependan. Pa bay kalite pawòl sa yo twòp enpòtans, apa jis mete li nan yon kwen pou yon ti tan. Pito, fè louwanj pitit ou lè li mande pou yon bagay jantiman epi li aksepte sa tankilman lè ou di "non" pou yon bagay li mande.
- Sa a se yon bon moman pou pale ak pitit ou sou fason pou moun touche li ki san danje. Piga okenn moun touche "pati prive" li apa doktè oswa enfimyè panda yon egzamen oswa lè paran timoun nan ap fè twalèt li.
- Montre pitit ou adrès ak nimewo telefòn li.
- Lè w ap li pou pitit ou, mande li pou li devinen sa ki pral pase apre nan istwa a.
- Ankouraje pitit ou pou li "li" kote li gade foto yo epi rakonte istwa a.
- Montre pitit ou konsèp tan tankou maten, apremidi, aswè, jodi a, demen, ak yè. Kòmanse montre li jou yo nan semèn nan.
- Eksplore enterè pitit ou a nan kominote w la. Pa egzanp, si pitit ou a renmen bêt, vizite yon zou oswa fèm. Ale nan bibliyotèk la oswa gade sou entènèt la pou aprann sou sijè sa yo.
- Kenbe yon bwat ki gen kreyon koulè, papye, penti, sizo pou timoun, ak pat. Ankouraje pitit ou a pou li desinen ak kreye pwojè atizanal ak diferan materyèl.
- Jwe ak jwèt ki ankouraje pitit ou a mete bagay yo ansanm.
- Montre pitit ou a kijan pou li rale ak pouse janm li nan yon balanswa.
- Ede pitit ou monte sou kaj-a-poul yo.
- Al fè ti mache ak pitit ou a, fè lachas nan katye oswa pak ou, ede l monte yon bisiklèt ak ti wou estabilitatè (ak yon kas).